

26.03.2024

Asia/5

§ 38

Suomen lymfayhdistys ry:n oikaisuvaatimus koskien kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan päätöstä 30.1.2024, § 7

HEL 2019-004390 T 12 03 00

Päätös

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta hylkäsi Suomen lymfayhdistys ry:n oikaisuvaatimuksen.

Käsittely

Asian aikana kuultavana oli liikuntapalvelupäällikkö Tuuli Salospohja.

Esittelijä

hallintojohtaja
Kirsti Laine-Hendolin

Lisätiedot

Kata Isotalo, erityissuunnittelija, puhelin: 09 310 21706
kata.isotalo(a)hel.fi
Tuuli Salospohja, liikuntapalvelupäällikkö, puhelin: 09 310 87500
tuuli.salospohja(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Selvityksiä oikaisuvaatimuksen yhteydessä esitettyihin kysymyksiin
- 2 Oikaisuvaatimus, Suomen lymfayhdistys ry, 11.2.2024
- 3 Oikaisuvaatimus, Suomen lymfayhdistys ry, 11.2.2024, liite, lausunto, vastine ja kokemusasiantuntijan kirjoitus
- 4 Oikaisuvaatimus, Suomen lymfayhdistys ry, 11.2.2024, liite, artikkeleita
- 5 Salassa pidettävä (JulKL (621/1999) 24.1 § 25 k)

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös

Otteet

Ote

Oikaisuvaatimuksen tekijä

Otteen liitteet

Esitysteksti

Liite 1

Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Oikaisuvaatimus

Suomen lymfayhdistys ry on tehnyt oikaisuvaatimuksen kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan päätöksestä 30.1.2024, § 7. Kyseisellä päätöksellä on päätetty erityisuimakortin myöntämisperusteista. Oikaisuvaatimus on saapunut määräajassa ja se voidaan tutkia.

Oikaisuvaatimuksessa esitetyt vaatimukset ja perusteet

Oikaisuvaatimuksessa vaaditaan perusteellista selvitystä LiiKu-tukeen sekä sen välitöntä käyttöönottoa erityisuimakortin tilalle, mikäli Helsingin kaupunki aikoo rajata erityisuimakortin myöntämiskriteereitä merkittävästi.

Oikaisuvaatimuksessa vaaditaan, että lautakunnan päätöstä muutetaan siten, että myöntämiskriteereitä tulee muuttaa. Päätöksessä on mainittava erityisuimakortin myöntäminen diagnooseihin, joissa tutkitusti ja siten todetusti on hyötyä vesiliikunnasta ja veden hydrostaattisesta paineesta tai vaihtoehtoisesti, mikäli diagnooseihin perustuvasta myöntämisestä luovutaan, tulee päätöstä tarkentaa yksityiskohtaisesti käsitteen ”merkittävä toimintakyvyn rajoite” LiiKu-tuen ja päätökseen jo merkittyjen diagnoosien osalta.

Oikaisuvaatimuksen tekijä haluaa myös selvitystä oikaisuvaatimuksessa esittämiinsä kysymyksiin.

Oikaisuvaatimus tarkempine perusteluineen on asian liitteenä.

Oikaisuvaatimuksen kohteena oleva päätös

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta päätti 30.1.2024, § 7 erityisuimakortin myöntämiskriteereistä sillä perusteella, että muutos edistää kaupunkilaisten ja eri sairausryhmien välistä yhdenvertaisuutta sekä parantaa kaupunkilaisten yksityisyydensuojaa ja tietosuojaa erityisuimakorttia myönnettäessä.

Lautakunnalle annettujen selvitysten sekä yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan yksityishenkilöiden osalta tekemien päätösten perusteella on katsottu, että yksittäiset diagnoosit erityisuimakortin myöntämiskriteereinä eivät kohtele kaupunkilaisia yhdenvertaisesti.

Oikaisuvaatimuksen käsittely ja päätöksen perustelut

Oikaisuvaatimus sisältää kolme erillistä oikaisu- tai muutospyyntöä.

LiiKu-tuen käyttöönotto

Oikaisuvaatimuksessa vaaditaan perusteellista selvitystä LiiKu-tukeen sekä sen välitöntä käyttöönottoa erityisuimakortin tilalle, mikäli Helsingin

gin kaupunki aikoo rajata erityisuimakortin myöntämiskriteereitä merkittävästi.

Vastineeksi todetaan, että Liiku-tuessa on ollut kyse kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan sekä sosiaali- ja terveystalvetoimialan yhteisestä pilottihankkeesta ja palveluohjauksen mallista, jolla sosiaali- ja terveyspalveluiden ammattilaiset ovat kannustaneet helsinkiläisiä liikunnan ja kulttuurin pariin. Pilottihanke on päättynyt, ja sen tuloksia sekä jatkoedellytyksiä arvioidaan. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnalla ei ole valtuuksia päättää toimialoja ylittävän toimintamallin jatkosta itsenäisesti.

Lisäksi kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta on 30.1.2024 päätöksessään edellyttänyt, että toimiala alkaa välittömästi valmistelemaan erityisuimakorttia hintatasoltaan vastaavan uima- tai liikkumiskortin luomista ja ulottamista myös tiettyjä sosiaaliturvaetuuksia saaville henkilöille sekä selvittämään, olisiko perusteita sisällyttää erilaisia sosiaalietuuksia saavia ryhmiä muiden alennusten piiriin. Nämä lautakunnan edellyttämät selvitystyöt on käynnistetty ja päätöksenteko tapahtuu selvitystyön valmistumisen jälkeen omana prosessinaan.

Erityisuimakortin myöntäminen vesiliikunnan vaikuttavuuden perusteella

Suomen Lymfayhdistys ry tekemän oikaisuvaatimuksen mukaan päätöstä on muutettava siten, että päätöksessä on mainittava erityisuimakortin myöntäminen diagnooseihin, joissa tutkitusti on hyötyä vesiliikunnasta ja veden hydrostaattisesta paineesta.

Suomen Lymfayhdistys ry perustelee päätöksen muuttamista vedoten yhteen tutkimuskatsaukseen, jolla on tutkittu vesiliikunnan vaikuttavuutta ja hydrostaattisen paineen vaikutuksia yhdelle sairausryhmälle.

Vastineeksi todetaan, että kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta on erityisuimakorttityöryhmän tekemän selvityksen pohjalta arvioinut myös Suomen Lymfayhdistys ry:n esittämää vaihtoehtoa osana selvitystään erityisuimakortin myöntämiskriteereistä. Lautakunta on myös erityisuimakorttityöryhmän selvityksen pohjalta arvioinut, että erityisuimakortin myöntäminen vesiliikunnan vaikuttavuuden perusteella ei ole enää perusteltua.

Lisäksi kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan tekemä päätös perustuu heille tarjottuihin varsin laajoihin selvityksiin siitä

- millaisia yhdenvertaisuusongelmia syntyy yksittäisten diagnoosien valikoimisesta alennuksen saajiksi
- millaisia yksityisyydensuojaongelmia syntyy yksittäisten diagnoosien todistamisesta liikuntapalveluille sekä

- millaisia resurssiongelmia sosiaali- ja terveystalvveluilla on tuottaa erikseen erityisuimakorttiin oikeuttavia pelkistettyjä todistuksia.

Lautakunnalle tarjottujen selvitysten perusteella vesiliikunnan ei katsota olevan ainoa tai ensisijaisesti suositeltava liikuntamuoto millekään kohderyhmälle tai sairausryhmälle. Tämä käy ilmi esimerkiksi kansallisista Liikunnan Käypä hoito- suosituksista sekä kansallisista UKK:n laatimista soveltavista liikkumisen suosituksista. Liikunnan Käypä hoito- suositus on kansallinen hoitosuositus siitä, minkä sairauksien hoidossa liikunnasta on tutkimuksen perusteella todettu vaikuttavuutta. Soveltava liikkumissuositus on tehty henkilöille, joiden toimintakyky on alentunut sairauden tai vamman vuoksi tai jotka käyttävät liikkumisessa apuvälineitä, kuten kävelykeppiä, rollaattoria tai pyörätuolia.

Tehtyjen selvitysten perusteella menettely vesiliikunnan vaikuttavuustutkimukseen perustuen ei myöskään kohtelisi eri sairausryhmiä yhdenvertaisesti riippuen siitä, kuinka paljon sairautta tai vesiliikunnan vaikuttavuutta sairauden hoitoon on tutkittu.

Lautakunnalle tarjotut selvitykset osoittavat, että vesiliikunnan vaikuttavuudesta eri sairausryhmien hoitoon ei ole tehty riittävän laajamittaista systemaattista tutkimusta, jotta tutkimustiedolla voisi perustella vesiliikunnan vaikuttavuutta yhdenvertaisesti kaikkien olemassa olevien sairausryhmien osalta. Liikunnan vaikuttavuuden arvioinnissa on hyödynnetty jo tehtyjä systemaattisia tiedonhakuja, kuten Liikunnan Käypä hoito- suositusta, jossa vesiliikuntaa ei suositettu yhdenkään sairauden ainoaksi tai ensisijaiseksi liikunnalliseksi hoitomuodoksi.

Tehtyjen selvitysten perusteella vesiliikunnan ei katsottu olevan ensisijainen tai ainoa liikunnallinen hoitomuoto minkään sairauden hoidossa. Sen sijaan lähes jokaisen sairausryhmän katsottiin hyötyvän monipuolisesta liikunnasta, ja vesiliikunnan katsottiin tutkimusten ja asiantuntijoiden kokemuksen perusteella olevan yksi mahdollinen liikuntamuoto monelle sairaudesta riippumatta. Myös soveltavat liikkumisen suositukset suosittavat monipuolista liikuntaa myös henkilöille, joiden toimintakyky on rajoittunut vamman tai pitkäaikaissairauden vuoksi. Lisäksi asiantuntijoiden arvioiden perusteella yksittäisen liikuntalajin soveltuvuutta yksilölle on vaikeaa tehdä pelkän diagnoosin perusteella, sillä diagnoosi ei suoraan kerro yksilön toimintakyvystä.

Koska erilaisia sairauksia ja terveydenhuollon käyntisyitä on selvitysten perusteella olemassa 1,6 miljoonaa, kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan päätös on tehty yksittäisten sairausryhmien tarkastelun sijaan tarkastelemalla koko vammaisten ja pitkäaikaissairaiden joukkoa kokonaisuutena. Helsingin kaupunki katsoo, että Suomen Lymfayhdistys ry:n esittämät perustelut kohdentuvat ainoastaan yhteen sai-

26.03.2024

Asia/5

rausryhmään ja ovat riittämättömät arvioimaan asiaa kaikkien sairausryhmien osalta.

Helsingin kaupungin liikuntapalveluilla ei ole käytössään tutkijoita tai tietokantoja säännöllisen systemaattisen tutkimushaun tekemiseksi vesiliikunnan vaikuttavuudesta. Lisäksi tällä menettelyllä asetettaisiin sairausryhmiä eriarvoiseen asemaan sen perusteella, miten paljon kutakin sairautta on ehditty tutkimaan vesiliikunnan vaikuttavuuden kannalta. Liikuntapalveluissa ei ole myöskään tarkoituksenmukaista osoittaa resursseja ainoastaan vesiliikunnan vaikuttavuuden tutkimiseen, kun palvelukokonaisuuden tavoitteena on edistää liikkumista monipuolisesti.

Jos yksittäisiä diagnooseja sisällytettäisiin erityisuimakortin myöntämiskriteereihin, vaatisi se määrätyn diagnoosin todistamista liikuntapalveluille. Koska diagnoosi on henkilön terveystieto eli arkaluontoinen yksityisyydensuojan piiriin kuuluva tieto, ei vapaa-ajan palveluissa ole tarkoituksenmukaista tiedustella tai käsitellä näitä tietoja tarjotessaan vapaa-ajan palveluita kaupunkilaisille.

Lisäksi kaikkien yksittäisten sairauksien todentaminen vaatii lääkärin diagnosointia, ja yksittäistä sairautta ei voida osoittaa ilman asianmukaista todistusta. Helsingin sosiaali- ja terveystieteiden palvelut ovat ilmaisseet, että heillä ei ole resursseja mm. henkilöstövajeen sekä kiristyneen hoitotakuun vuoksi luoda tarvittavaa määrää asianmukaisia, pelkistettyjä todistuksia vain erityisuimakortin hankkimiseksi, kun vesiliikunta ei ole ensisijainen tai ainoa hoitomuoto millekään sairaudelle.

Lisäksi yksittäisistä sairausryhmistä ei tehtyjen selvitysten perusteella ole valmiita yksityisyydensuojan turvaavia todistuksia.

Näiden selvitysten perusteella päädyttiin päätökseen, jossa erityisuimakortin myöntämiskriteerinä toimisi yksittäisten sairauksien sijasta pysyvästä vammasta tai pitkäaikaissairaudesta aiheutuva merkittävä toimintarajoite. Toimintarajoitteita voi ilmetä sairaudesta riippumatta. Lisäksi toimintarajoite on osoitettavissa usealla erilaisella asiakkaan yksityisyydensuojan turvaavalla todistuksella.

Käsitteen ”merkittävä toimintakyvyn rajoite” tarkentaminen LiiKu-tukeen ja päätökseen merkittyjen diagnoosien osalta

Suomen Lymfayhdistys ry tekemän oikaisuvaatimuksen mukaan päätöstä on muutettava siten, että mikäli diagnooseihin perustuvasta myöntämisestä luovutaan, tulee päätöstä tarkentaa käsitteen ”merkittävä toimintakyvyn rajoite”, LiiKu-tuen ja päätökseen jo merkittyjen diagnoosien osalta.

26.03.2024

Asia/5

Vastineeksi todetaan, että Liiku-tukeen tai kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan 30.1.2024 tekemään päätökseen erityisuimakortin 1.3.2024 voimaan astuvista myöntämiskriteereistä ei ole kirjattu yhtään yksittäistä diagnoosia.

Lautakunnan 30.1.2024 tekemässä päätöksessä merkittävä toimintarajoite määritellään siten, että erityisuimakortin hankkimiseksi henkilöllä on esittää jokin listatuista todistuksista (liikkumisesteisen pysäköintitunnus, taksikortti vammaispalvelulain mukaisesti myönnetystä kuljetuspalvelusta, näkövammaiskortti tai EU:n vammaiskortti). Kaikkien listattujen todistusten myöntämisen edellytyksenä on ollut toimintakyvyn rajoite.

Yhteenveto oikaisuvaatimuksen muutospyyntöistä

Helsingin kaupunki katsoo Suomen Lymfayhdistys ry:n perusteluiden arvioivan päätöstä vain yksittäisen kohderyhmän kannalta sekä yksittäisestä näkökulmasta. Näin ollen Helsingin kaupunki katsoo Suomen Lymfayhdistys ry:n esittämät perustelut riittämättömiksi muuttamaan tehtyä päätöstä, joka on tehty arvioiden koko laajaa vammaisten ja pitkäaikaissairaiden joukkoa kokonaisuutena sekä useista perustavanlaatuisista näkökulmista, kuten yhdenvertaisuuden ja asiakkaan tietosuojaan näkökulmasta.

Muilta osin oikaisuvaatimuksessa esiin nostetut kysymykset eivät liity oikaisuvaatimuksessa esitettyihin vaatimuksiin ja niiden käsittelyyn. Kysymyksiin on vastattu liitteessä 1.

Johtopäätökset

Oikaisuvaatimuksessa ei yllä käsitellysti ole esitetty sellaisia perusteita, joiden johdosta oikaisuvaatimuksen kohteena olevaa päätöstä tulisi muuttaa. Näin ollen oikaisuvaatimus on hylättävä.

Toimivalta

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan päätöksestä tehdyn oikaisuvaatimuksen osalta päätösvalta on kuntalain nojalla kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnalla.

Esittelijä

hallintojohtaja
Kirsti Laine-Hendolin

Lisätiedot

Kata Isotalo, erityissuunnittelija, puhelin: 09 310 21706
kata.isotalo(a)hel.fi

Tuuli Salospohja, liikuntapalvelupäällikkö, puhelin: 09 310 87500
tuuli.salospohja(a)hel.fi

26.03.2024

Asia/5

Liitteet

- 1 Selvityksiä oikaisuvaatimuksen yhteydessä esitettyihin kysymyksiin
- 2 Oikaisuvaatimus, Suomen Lymfayhdistys ry, 11.2.2024
- 3 Oikaisuvaatimus, Suomen Lymfayhdistys ry, 11.2.2024, liite, lausunto, vastine ja kokemusasiantuntijan kirjoitus
- 4 Oikaisuvaatimus, Suomen Lymfayhdistys ry, 11.2.2024, liite, artikkeleita
- 5 Salassa pidettävä (Julkl (621/1999) 24.1 § 25 k)

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös

Otteet

Ote

Oikaisuvaatimuksen tekijä

Otteen liitteet

Esitysteksti

Liite 1

Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös

Päätöshistoria

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 30.01.2024 § 7